

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 26 MEI 2026

De Raad Algemene Zaken (RAZ) vond plaats in Brussel op dinsdag 26 mei jl. De Raad sprak over *strategic foresight*, de voorbereiding voor de Europese Raad (ER), EU-VK betrekkingen en het Meerjarig Financieel Kader (MFK). De Raad voerde eveneens een viertal landenspecifieke rechtstaatsdialogen. Afsluitend zijn in de Raad nog enkele onderwerpen aan de orde gekomen, waarbij de nieuwe Hongaarse regering haar inzet ten aanzien van de rechtsstaat kort toelichtte. Daarnaast heeft Frankrijk aandacht gevraagd voor de beschikbaarheid van voldoende middelen voor de ultraperifere regio's en de overzeese landen en gebieden, gezien de specifieke situatie en beleidsuitdagingen van deze gebieden. De minister van Buitenlandse Zaken nam deel. En marge van de Raad vond een Intergouvernementele Conferentie (IGC) met Albanië plaats in het kader van het toetredingsproces.

Werkontbijt Ministers for the Future

De Raad sprak over *strategic foresight* en hoe de EU zich richting 2040 kan versterken in een onzekere geopolitieke context. Daarbij werd gesproken over welke concrete stappen nu al nodig zijn om de strategische autonomie en weerbaarheid van de EU te vergroten. Hierover verschenen eerdere rapporten zoals het Draghi-, Letta- en het Ninistö-rapport. De Europese Commissie (hierna: Commissie) benadrukte het belang om over te gaan tot uitvoering en beleidskeuzes te maken in opvolging van deze rapporten. Ook ging de Raad in op de in maart jl. gepresenteerde *Strategy on Intergenerational Fairness* van de Commissie.

Het belang van *intergenerational fairness* werd door alle lidstaten onderschreven. Nederland sloot zich hierbij aan en bracht daarbij de belangen van alle - inclusief oudere - generaties onder de aandacht. De Commissie stelde dat crisisbeheersing niet een permanente werkwijze moet worden en dat het van belang is om instrumenten te ontwikkelen die lange-termijn-besluitvorming ondersteunen. Lidstaten deden daartoe meerdere suggesties, waaronder a) interne versterking van de Unie door besluitvorming efficiënter te maken via meer QMV-besluitvorming (gekwalficeerde meerderheid), b) het vergroten van weerbaarheid door de afhankelijkheden van de Unie systematisch te onderzoeken en in kaart te brengen, en c) het sneller sluiten van nieuwe partnerschappen met derde landen. Als concrete vervolgstappen noemden lidstaten de mogelijkheid van een gezamenlijke *foresight*-oefening, betere kennisdeling en versterking van het EU-brede *foresight*-netwerk.

Nederland is nauw betrokken bij het Europese *foresight* netwerk en deelt ervaringen in Raadsverband en met de Commissie. Zo heeft de Commissie in de afgelopen jaren het *foresight* rapport besproken met beleidsmakers van verschillende ministeries. Nederland zet erop in de uitwisseling met de Commissie zoals door deelname aan de jaarlijkse ESPAS-conferentie of horizon-scanning voort te zetten. De Commissie houdt overigens zelf de eindregie over het eigen jaarlijkse *foresight* rapport.

Vorbereiding Europese Raad

De Raad besprak en stemde in met de agendering van de concept-agendaonderwerpen van de ER van 18 en 19 juni a.s. Ten aanzien van Oekraïne onderstreepten lidstaten, waaronder Nederland, de noodzaak van blijvende politieke, financiële en militaire steun, inclusief implementatie van het steunpakket van EUR 90 mld. een brede groep lidstaten riep op tot een 21ste sanctiepakket tegen Rusland. Daarnaast riepen veel lidstaten op tot voortgang in de toetredingsonderhandelingen, met zowel Oekraïne als Moldavië. Enkele lidstaten vroegen daarnaast aandacht voor de EU-rol in eventuele vredesonderhandelingen.

Onder het agendapunt globale economische uitdagingen benadrukten lidstaten, waaronder Nederland, het belang van het identificeren en mitigeren van strategische afhankelijkheden. In de discussie over het MFK

pleitte een groep lidstaten enerzijds voor een ambitieus MFK terwijl anderen juist opriepen tot modernisering en een verlaging van het totale volume.

Aangaande het Midden-Oosten vroegen EU-lidstaten, waaronder Nederland, aandacht voor een duurzame vrede in de regio, steun voor diplomatieke inspanningen om het conflict te beëindigen en het belang van veilige doorvaart in de Straat van Hormuz. Ook sprak de Raad over de situaties in Libanon, de Westelijke Jordaanoever en Gaza.

Op het terrein van veiligheid en defensie lag de nadruk op defensieparaatheid en synergie tussen de EU en de NAVO in aanloop naar de NAVO-top van 7 en 8 juli a.s. Op het vlak van migratie benadrukten lidstaten, waaronder Nederland, het belang van een zorgvuldige implementatie van het Asiel- en Migratiepact.

Tot slot verwelkomden lidstaten, waaronder Nederland, de agendering van illegale drugs en georganiseerde drugscriminaliteit, met een oproep tot een geïntegreerde aanpak van handel, witwassen en corruptie, en vraagreductie, en vroegen zij om ER-conclusies die oproepen tot coherente EU-inzet richting landen die drugscriminelen herbergen en hun internationale verplichtingen niet nakomen.

EU-VK betrekkingen

De Raad besprak de actuele stand van de EU-VK relatie, met aandacht voor de implementatie van bestaande akkoorden (de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst en het Terugtrekkingsakkoord) en de voortgang van lopende onderhandelingen over sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS), het koppelen van emissiehandelssystemen (ETS) en jeugdmobiliteit (Youth Experience Scheme). Het streven is om deze drie onderhandelingen af te ronden voorafgaand aan de komende EU-VK-top, waarvoor de datum nog onbekend is. Ten aanzien van de lopende onderhandelingen sprak de gehele Raad steun uit voor de strategie van de Commissie. Daarnaast werd potentiële verdere samenwerking tussen de EU en het VK op andere terreinen besproken, waaronder op het gebied van veiligheid. Nederland benadrukte het belang van een snelle start van de besprekingen over de integratie van het VK in de elektriciteitsmarkt van de EU. Ook verschillende andere lidstaten onderstreepten het belang van een akkoord op dit terrein en, gekoppeld hieraan, een financiële bijdrage van het VK aan het EU-cohesiebeleid. Op het gebied van jeugdmobiliteit benadrukte Nederland het belang van inachtneming van nationale competenties. Met het oog op de toekomst onderschreef Nederland het strategische karakter van de relatie met het VK en sprak zich uit voor een versterking van de relatie. Hierbij werd de wens tot een snel akkoord over deelname van het VK aan de *Ukraine Support Loan* benadrukt.

Meerjarig Financieel Kader (MFK)

De Raad wisselde van gedachten over het volgend MFK (2028-2034). De focus van de discussie lag op de rol die het volgende MFK kan spelen in de versterking van de interne markt. Het belang van die versterking werd breed gedeeld en het MFK werd daarbij gezien als flankerend beleid. Veel lidstaten, waaronder Nederland, wezen op het belang van hervormingen en op het mobiliseren van privaat kapitaal. Daarnaast werden diverse MFK-programma's genoemd als nuttig voor de interne markt, met nadruk op de *Connecting Europe Facility*. Een aantal landen uitte zorgen dat het voorgestelde Gemeenschappelijk Landbouwbeleid risico's meebrengt voor het gelijke speelveld en daarmee de interne markt kan schaden. Enkele landen, waaronder Nederland, verbonden bescherming van de interne markt aan goed uitgeruste douanediensdiensten. Dit is een extra argument om de douanerechten, die lidstaten mogen houden, niet te verlagen van de huidige 25 procent naar de door de Commissie voorgestelde 10 procent in het volgend MFK. Naast het formele agendapunt gingen alle lidstaten breder op hun MFK-positie in, vooruitlopend op de aankomende ER waar het eerste onderhandelingsdocument (*negobox*) met getallen wordt verwacht. Enerzijds hielden lidstaten het pleidooi

voor een grotere omvang van het MFK, in het bijzonder voor meer middelen voor de nationale en regionale partnerschap-plannen. Anderzijds benadrukte meerdere lidstaten, waaronder Nederland, juist de noodzaak om de omvang van het MFK fors te verlagen ten opzichte van het Commissievoorstel en markeerden daarbij dat de voorgestelde modernisering van de EU-begroting overeind moet blijven.

Rechtsstaatdialogen Frankrijk, Kroatië, Italië, en Letland

Tijdens de Raad vond voor de vijftiende keer de landenspecifieke rechtsstaatdialog plaats op basis van de landenhoofdstukken uit het rechtsstaatrapport van de Commissie. Deze keer stonden de landenhoofdstukken van Frankrijk, Kroatië, Italië en Letland op de agenda. Zoals gebruikelijk leidde de Commissie de afzonderlijke dialogen in met een korte samenvatting van haar bevindingen. De betreffende lidstaat gaf daarna een korte presentatie van de staat van de rechtsstaat in het eigen land, waarna een ronde van vragen en antwoorden volgde.

Nederland intervenueerde namens de Benelux tijdens de bespreking van Frankrijk, Kroatië en Italië. Voor het landenhoofdstuk van Frankrijk heeft Nederland gevraagd naar de lessen die Frankrijk kan delen over de aanpak van corruptie in havens. Tijdens de bespreking van het landenhoofdstuk van Kroatië merkte Nederland het belang van de bescherming van journalisten op. Tot slot heeft Nederland bij de bespreking van het landenhoofdstuk van Italië gevraagd naar de problematiek van de lengte van procedures, en de timing van de oprichting van een nationale mensenrechteninstelling.

AOB: rechtsstaat Hongarije

Hongarije gaf tijdens deze Raad aan dat de nieuwe Hongaarse regering zich inzet voor de bescherming van de Europese waarden en het herstel van de rechtsstaat. Hongarije benoemde enkele maatregelen waar momenteel aan wordt gewerkt, waaronder de deelname aan het Europees Openbaar Ministerie en de opheffing van het Soevereiniteitsbureau. Ook wees Hongarije op de herroeping van het besluit tot terugtrekking uit het Internationaal Gerechtshof (ICC). Tijdens de RAZ van 16 juni a.s. wordt de lopende artikel 7-procedure besproken en licht Hongarije de voortgang verder toe.

Intergouvernementele Conferentie Albanië

En marge van de RAZ vond de 8ste Intergouvernementele Conferentie (IGC) met Albanië plaats. Tijdens de IGC werden de *closing benchmarks* voor de rechtsstaatshoofdstukken 23 en 24 van Cluster 1 aan Albanië gecommuniceerd. Albanië moet voldoen aan deze *closing benchmarks* voordat de twee rechtsstaatshoofdstukken aan het einde van het toetredingsproces gesloten kunnen worden. Met het vaststellen van *closing benchmarks* is Albanië in het toetredingsproces overgegaan tot de fase waarin onderhandelingshoofdstukken onder voorbehoud kunnen worden gesloten. Verschillende lidstaten verwelkomden de voortgang van Albanië in het EU-toetredingsproces en riepen Albanië op om werk te blijven maken van hervormingen. Nederland sprak mede namens Duitsland, België en Luxemburg en wees in de gezamenlijke interventie op het belang van toewijding van Albanië aan het versterken van de rechtsstaat en corruptiebestrijding en onderstreepte dat EU-waarden ook in de praktijk gebracht moeten worden.

Herstel- en Veerkrachtplan Spanje

Tijdens het tweeminutendebat RAZ van woensdag 20 mei jl. informeerde Kamerlid van der Lee naar de berichtgeving over de vermeende onrechtmatige besteding van gelden uit het Spaanse Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) aan pensioenen. De berichtgeving refereert aan bevindingen van de Spaanse Rekenkamer. De Spaanse Rekenkamer constateert dat de Spaanse regering EUR 2,4 miljard aan middelen, ontvangen uit de HVF, had ingezet voor de financiering van onder andere pensioenuitgaven. De Spaanse

Rekenkamer heeft kritiek op de nationale begrotingssystematiek, specifiek de juridische onderbouwing voor de kasschuif die ten grondslag lag aan deze uitgaven. De Spaanse Rekenkamer heeft geen kritiek op de rechtmatige besteding van HVF-middelen. De Europese Commissie heeft bevestigd dat er geen sprake was van onrechtmatig gebruik van HVF-middelen. Uitbetaling uit de HVF vindt plaats op basis van het behalen van vooraf geformuleerde mijlpalen en doelstellingen bij de implementatie van mijlpalen en doelstellingen. De Commissie heeft bevestigd dat Spanje de nodige mijlpalen en doelstellingen heeft behaald die vereist waren om deze middelen te ontvangen. Het is aan Spanje zelf om de investeringsprojecten waarop de mijlpalen en doelstelling betrekking hebben te voorzien van financiering in geval van een tekort als gevolg van een kasschuif.